

ರಾಗಿಮುದ್ದೆ

-ಚ. ಹ. ರಘುನಾಥ

೧) ಸಂದರ್ಭಸೂಚಿಸಿ, ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ:

ಅ)" ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮುದ್ದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ"

ಆಯ್ಕೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಶ್ರೀಯುತ ಚ. ಹ.

ರಘುನಾಥ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ 'ರಾಗಿಮುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: ಮುದ್ದೆಯ ನೆನಪಿನೊಂದಿಗೆ ಬರುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಲೇಖಕರು

ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಹೊಲದ ಬದಿ ಕುಳಿತ ಶ್ರಮಿಕರು ಹೊಲದೊಡತಿ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ

ಹೊತ್ತು ತಂದ ಮುದ್ದೆಗೆ ಸಾರನ್ನೋ, ಗೊಜ್ಜನ್ನೋ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು

ಬಲಗೈಯಿಂದ ತುತ್ತುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆ ಕರಗಿದಾಕ್ಷಣ

ಮತ್ತೊಂದು ಮುದ್ದೆ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವುದಂತೆ. ದುಡಿದ ಜನರು ಮುದ್ದೆ ತಿಂದು

ಶ್ರಮಪಡುವ, ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ: ಹಳ್ಳಿಜನರು ದುಡಿಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮುದ್ದೆ ತಿನ್ನುವ

ಶೈಲಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆ) "ಎಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಜಗ್ಗಿದರೂ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದುದು ದಾರದಷ್ಟೇ ದಪ್ಪದ ನೀರು."

ಆಯ್ಕೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಶ್ರೀಯುತ ಚ. ಹ.

ರಘುನಾಥ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ 'ರಾಗಿಮುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ ವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮೂರಿನ ಕರಿಯ ಎಂಬ ಬಲಭೀಮನೊಬ್ಬ ಬೋರ್ ವೆಲ್

ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ರಭಸವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬೋರ್ವೆಲ್ ನೀರು

ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಗಿದ್ದದ್ದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜಗ್ಗಿದರೂ ಬೋರ್ವೆಲ್ನಿಂದ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದುದು ದಾರದ

ದಪ್ಪದಷ್ಟೇ ನೀರುಮಾತ್ರ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಒತ್ತಲು ಲೇಖಕರ ತಾಯಿ ಮತ್ತಿತರು

ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಬಲಭೀಮನಾದ ಕರಿಯ ಮಾತ್ರ ಫರ್ಲಾಂಗು ದೂರಕ್ಕೆ ಕೇಳವಂತೆ

ಬೋರ್ವೆಲ್ ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ನೀರು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆಳಿದಿರುವುದು ಅಂತರ್ಜಲ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು

ದೃಶಿಸಿದೆ.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ: ಕರಿಯನ ಶಕ್ತಿ, ಊರಿನ ಬವಣೆ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇ) "ಸೀಕನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿದ ರುಚಿ ಇನ್ನೂ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿದೆ"

ಆಯ್ಕೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಚ.ಹ.ರಘುನಾಥ ಅವರ

ರಾಗಿಮುದ್ದೆ ಎಂಬ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಗಿಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆಯ ಅಂಟಿನ ಸಣ್ಣದೊಂದು

ಪೊರೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದುವೇ ಸೀಕು. ಸೀಕು ಮಾತ್ರ ತುಂಬಾ ರುಚಿಕರ. ಒಣಗಿದ ಸೀಕು

ಕುರುಂಕುರುಂ ಹಪ್ಪಳದಂತೆ ಸ್ವಾದಿಸ್ವ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಬಿಡಿಸಿ ಒಲೆಗುಂಡಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸೀಕನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿದ ರುಚಿ ಇನ್ನೂ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.. ಸ್ವಾರಸ್ಯ:ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಒಂದು ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ) "ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪಳಗಿದ ಕೈಗಳೇ ಆಗಬೇಕು."

ಆಯ್ಕೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಚ.ಹ.ರಘುನಾಥ ಅವರ 'ರಾಗಿಮುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: ಮುದ್ದೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸುಲಭದ್ದಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅದು ಅನುಭವವನ್ನುಬೇಡುವ ಕೆಲಸ. ಗಂಟಾಗದಂತೆ, ಪೆಡುಸಾಗದಂತೆ, ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪಳಗಿದ ಕೈಗಳೇ ಆಗಬೇಕು. ಹಬೆಯಾಡುವ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಒದ್ದೆ ಕೈ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಂಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ಕೌಶಲ್ಯ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ: ರಾಗಿಮುದ್ದೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿನ ಕಲಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಉ) "ಸಂದು ಹೋದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೊಂದರ ಮೆಲುಕು"

ಆಯ್ಕೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಚ.ಹ.ರಘುನಾಥ ಅವರ 'ರಾಗಿಮುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: ಲೇಖಕರ ತಾತನದೊಡ್ಡಿಯಂತಹ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಮಂದಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಾನಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳ ಕತೆಯನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಮ್ಮನ ಬಾಯಲ್ಲೇ ಕೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೈಯಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೋ? ಅಥವಾ ಮಡಕೆ ಹಳತಾಗಿಯೋ? ಕೋಲು ಬಾನಿಯ ತಳ ಛೇದಿಸಿ ಎಸೆರೆಲ್ಲ ಒಲೆಯ ಪಾಲಾಗಿಬಿಡುವುದು.ಆಗ ಆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಲಲ್ಲೇ ಮಗಳ ಅಟ್ಟಾಡಿಸುವ ಅಜ್ಜಿಯ ಸಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಬರಿಯ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲ, ಸಂದು ಹೋದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೊಂದರ ಬದುಕು

ಸ್ವಾರಸ್ಯ: ಹಿಂದಿನ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಬದುಕು,ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಸುಂದರ ಮೆಲುಕು ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಊ) "ತುಟಿ ಬಣ್ಣ ಕೆಡದಂತೆ ಚಮಚಿಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವ ಚೆಲುವೆಯರು"

ಆಯ್ಕೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಚ.ಹ.ರಘುನಾಥ ಅವರ 'ರಾಗಿಮುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: ೨೦೦೬ ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಫುಟ್ ಬಾಲ್ ಪಂದ್ಯಾವಳಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದ ಕಚೇರಿ ಕ್ಯಾಂಟಿನ್ ನಲ್ಲಿ ವಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿನ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಣಯ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಕ್ಯಾಂಟಿನ್ ನ ಮೆನು ಫಲಕದಲ್ಲಿ "ರಾಗಿಬಾಲ್"

ಹೆಸರು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಬಾಲ್ ಗಳನ್ನು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತುಟಿಬಣ್ಣ ಕೆಡದಂತೆ ಚಮಚಿಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವ ಚೆಲುವೆಯರು, ಇಡೀ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುವ ಚನ್ನಿಗರ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕ್ಯಾಂಟಿನ್ ರಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ರಂಗಸ್ಥಳವಾಗಿತಂತೆ!

ಸ್ವಾರಸ್ಯ: ರಾಗಿಮುದ್ದೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರಮ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಋ) "ಅದು ಪದಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ರಸಾನುಭವ"

ಆಯ್ಕೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಚ.ಹ.ರಘುನಾಥ ಅವರ 'ರಾಗಿಮುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: ಮುದ್ದೆ ಯಾವ ಎಸರಿನೊಂದಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.ಯಾವ ಎಸರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಕೊನೆಗೆ ನೀರು ಮಜ್ಜಿಗೆಯಿದ್ದರೂ ಸಾಕು. ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಕದರಿ ಕುಡಿಯುವ ಸುಖ ಉಪ್ಪು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಗೊಜ್ಜಿನೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಮೆದ್ದಿ ಮೆಲ್ಲುವ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರೇ ಬಲ್ಲರು. ಅದು ಪದಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ರಸಾನುಭವ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ: ಮುದ್ದೆಯ ರುಚಿ, ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಅನುಭವಿಸಿ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಎ) "ನನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ರಾಗಿ ಸುರಿಯಿರಿ"

ಆಯ್ಕೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಚ.ಹ.ರಘುನಾಥ ಅವರ 'ರಾಗಿಮುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: 'ರಾಗಿಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯ' ಎಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಡಾ.ಸಿ.ಹೆಚ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯನವರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣರಾದವರು. ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ರಾಗಿ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಅವರು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. 'ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿರಾಗಿ

ಸುರಿಯಿರಿ' ಎಂಬುವುದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯ ಬಳಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೊನೆಯ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ: ರಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯನವರ ರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

೨) ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ:

ಅ) ಗ್ರಾಮದ ಅಧಿದೇವತೆ ಯಾರು?

* ಗ್ರಾಮದ ಅಧಿದೇವತೆ ನಾಗಮ್ಮ.

ಆ) ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ಸಾಲು ಚಿತ್ರಗಳು ಮೂಡಿಕೊಂಡವು?

* ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗಿಮುದ್ದೆಯ ಸಾಲು ಸಾಲು ಚಿತ್ರಗಳು ಮೂಡಿಕೊಂಡವು.

ಇ) ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಕರಿಯ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು?

* ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಕರಿಯ ಕಸಮುಸುರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಈ) ಊರಿನ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತಿತ್ತು?

* ಊರಿನ ನೀರು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಉ) ನೀರಿಗಾಗಿ ಕರಿಯ ಏನು ತರುತ್ತಿದ್ದ?

* ನೀರಿಗಾಗಿ ಕರಿಯ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಬಾನಿಯನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದ.

ಊ) ಬಡಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಿಗೆ ಚಾಕಲೇಟ್ ಯಾವುದು?

* ಬಡಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಿಗೆ ರಾಗಿಮುದ್ದೆಯ ಸೀಕು ಚಾಕಲೇಟ್.

ಋ) ರಾಗಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ?

*ರಾಗಿಗೆ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ.

ಎ) ರಾಗಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವೇ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಅಂಶ ಯಾವುದು?

* ರಾಗಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವೇ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಅಂಶ ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್.

ಏ) ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಪಟ್ಟುಹೆಚ್ಚು ಪೌಷ್ಟಿಕವಾಗಿದೆ?

* ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಗಿ ಎಂಟು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪೌಷ್ಟಿಕವಾಗಿದೆ.

ಐ) ಡಾ||ಸಿ.ಹೆಚ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯ ಬಳಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಕೊನೆಯ ಆಸೆ ಯಾವುದು?

* 'ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ರಾಗಿ ಸುರಿಯಿರಿ' ಎಂಬುವುದು ಡಾ|| ಸಿ. ಹೆಚ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಕೊನೆಯ ಆಸೆ.

ಊ) ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಅ) ಲೇಖಕರು ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಅಣ್ಣನ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರೂರಲು ಕಾರಣವೇನು?

* ದೇಗುಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಶ್ರಮಿಕರ ಗುಂಪು ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಬುತ್ತಿಗೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತ ಸಾರಿನಲ್ಲಿ

ಹೊರಳಿಸುತ್ತ ಅವರು ನುಂಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇತ್ತ ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಅಣ್ಣನ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರೊಡೆದಿತ್ತು.

ಆ) ನಮ್ಮ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಗಿಯ ಕಣಜವಾಗಿದೆ.

* ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ತುಮಕೂರು, ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಗಿಯ ಕಣಜಗಳಾಗಿವೆ.

ಇ) ರಾಗಿಬೀಸುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕುರಿತ ಜನಪದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯಾವುದು?

* 'ಕಲ್ಲಮ್ಮ ಮಾತಾಯಿ ಮೆಲ್ಲಮ್ಮ ರಾಗಿಯ ಜಲ್ಲಜಲ್ಲನೆ ಉದುರಮ್ಮ' ಎಂಬುದು ರಾಗಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕುರಿತು ಜನಪದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಈ) ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ್ಯವೇನು?

* ಹಬೆಯಾಡುವ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಕೈ ಒದ್ದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಂಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ ಮುದ್ದೆ ಗಂಟಾಗದಂತೆ, ಪೆಡುಸಾಗದಂತೆ, ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪಳಗಿದ ಕೈಗಳೇ ಆಗಬೇಕು.

ಉ) ಲೇಖಕರ ಪ್ರಕಾರ ದುಡಿವ ಜನಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮುದ್ದೆ ಇರಬೇಕು?

* ದುಡಿವ ಜನಕ್ಕೆ ಗೋಡೆಗೆಸೆದರೆ ಪುಟಿಯುವ ಚೆಂಡಿನಂಥ ಗಟ್ಟಿ ಮುದ್ದೆಯೇ ಇರಬೇಕು.

ಊ)ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ರಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ರಂಗಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು?

* ರಾಗಿಬಾಲ್ ಗಳನ್ನು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತುಟಿಬಣ್ಣ ಕೆಡದಂತೆ ಚಮಚಿಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವ ಚೆಲುವೆಯರು, ಇಡೀ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುವ ಚೆನ್ನಿಗರ ಕಾರಣದಿಂದ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ರಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ರಂಗಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು.

ಋ) ರಾಗಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲ ಗುಣವಿದೆ?

* ರಾಗಿಯಲ್ಲಿ ಹೃದಯದ ಬೇನೆ ಹಾಗೂ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ತಡೆಗಟ್ಟಬಲ್ಲ ಔಷಧೀಯ ಗುಣಗಳಿವೆ. ತೆಳ್ಳಗಾಗಬೇಕೆನ್ನುವವರು, ಮಧುಮೇಹಿಗಳು ರಾಗಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ಎ) ಮುದ್ದೆಯ ಕುರಿತು ಕೋಮಲಾಂಗಿಯರಿಗೆ ಇರುವ ಹೆದರಿಕೆ ಯಾವುದು?

* ಮುದ್ದೆಯ ಬಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಮೈಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಂದಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯರಿಗೆ ಇದೆ.

ಳ) ಐದಾರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ:

ಅ) ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಕೈಯಲೇ ಮುದೆ ತಿನ್ನುವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ?

* ಹೊಲದ ಬದಿಯ ಬೃಹತ್ ಮರ. ಆ ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಡತಿ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ತಂದ ಬುತ್ತಿ ಬಿಚ್ಚಿದ್ದಾಳೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕೆ ಗುಂಪುಗೂಡಿದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆ . ರಾಗಿಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಅದುಮುತ್ತ ಇಡೀ ಮುದ್ದೆಯನ್ನೇ ಬಟ್ಟಲಿನಾಕಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮುದ್ದೆ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರನ್ನೋ ಗೊಜ್ಜನ್ನೋ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಎಡ ಅಂಗೈ ಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಮುದ್ದೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ತುತ್ತುತ್ತಾಗಿ ಮುರಿಯುತ್ತಾ, ನುಂಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮುದ್ದೆ ಕರಗುವ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮುದ್ದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ! ಅದೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕು. ದುಡಿವ ಜನರ ಬದುಕು.

ಆ) ಕರಿಯನ ಜೀವನ ಹೇಗಿತ್ತು? ಜನರು ಆತನನ್ನು ಕಾಣುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?

* ಊರಿನ ಹೋಟೆಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಕರಿಯ ಕಸಮುಸುರೆ ಬಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವನು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ರಾಗಿಮುದ್ದೆಯಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಕರಿಯ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಬಲಭೀಮ ಬೋರ್ವೆಲ್ ಗೆ ನೀರಿಗಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ನೀರಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಿಂದಿಗೆ, ತಾಮ್ರದ ಕೊಡಪಾನಗಳನ್ನು ತಂದರೆ ಕರಿಯ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಬಾನಿಯನ್ನೇ ತರುತ್ತಿದ್ದ. ಬೋರ್ವೆಲ್‌ನನ್ನು ಅವನು ಜೋರಾಗಿ ಜಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರ ಸದ್ದು ಫರಾಂಗು ದೂರ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇವನ ಬಲ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೋರ್ವೆಲ್ ಎಲ್ಲಿ ಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೋ, ಮುರಿದರೆ ಮೈಲು ದೂರದಿಂದ ನೀರು ಹೊತ್ತು ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ ಎನ್ನುವ ಭಯ. ಅವನ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲ ಹೋಟೆಲ್ ನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಸೀಕು ಬಾಕುವೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಲೇಖಕರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇ) ರಾಗಿಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇರುವ ಹತ್ತಾರು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ, ನಂಬಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳಾವುವು?

* ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹಿಂದೆ 'ಕನ್ನಡ' ಎನ್ನವ ವಿಶೇಷ, ಈ ಅನನ್ಯತೆ, ಕಾರಣವೇ ಈ ರಾಗಿ. ಗಟ್ಟಿತನ, ತಾಳಿಕೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ಜನಕ್ಕೆ ರಾಗಿ ಹತ್ತಿರ. ರಾಗಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಕುರಿತು ಪುರಂದರದಾಸರು 'ಯೋಗ್ಯ ರಾಗಿ ಭೋಗ್ಯ ರಾಗಿ' ಎಂದು ರಾಗಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ಕನಕದಾಸರು 'ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆ'ಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಜನಪದರ ಪಾಲಿಗಂತೂ ರಾಗಿ ಹಾಗೂ ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಬದುಕಿಲ್ಲ. 'ಮುದ್ದೆ ನಿದ್ದೆಗೆ ಕೊರೆ ಮಾಡದಿರು ಶಿವನೆ' ಎನ್ನವುದು ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. 'ಕಲ್ಲಮ್ಮ ಮಾತಾಯಿ ಮೆಲ್ಲಮ್ಮ ರಾಗಿಯ! ಜಲ್ಲಜಲ್ಲನೆ ಉದುರಮ್ಮ' ಎನ್ನವುದು ಜನಪದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಮುದ್ದೆ ಗಟ್ಟಿತನಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದುದು. 'ಹಿಟ್ಟು ತಿಂದು ಜಟ್ಟಿಯಾಗು', 'ಹಿಟ್ಟಿಂ ತಿಂದಂ ಬೆಟ್ಟಿಂ ಕಿತ್ತಿಟಂ' ಎನ್ನವುದು ಅನುಭವದ ಮಾತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಗಿಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಬಂತಿಲ್ಲ.

ಈ) ರಾಗಿಮುದ್ದೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಾರುಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಎಂತಹ ರಸಾನುಭವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ? ವಿವರಿಸಿರಿ.

* ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆಗೂ ಸೊಪ್ಪಿನ ಸಾರಿಗೂ ಹೇಳಿಮಾಡಿಸಿದ ಜೊತೆ. ಕಿವುಚಿದ ಸಾರು, ಸೊಪ್ಪು ಸಾರು, ಹಿತಕವರೆ, ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದ ಹುರುಳಿಕಾಳು ಸಾರು, ಉಪ್ಪು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಗೊಜ್ಜು, ಕೋಳಿಸಾರು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದರೊಂದಿಗೂ ರಾಗಿಹಿಟ್ಟು ಅನುರೂಪ ಜೋಡಿಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲದಾಗ ನೀರು ಮಜ್ಜಿಗೆಯಾದರೂ ಸಾಕು. ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಕದರಿ ಕುಡಿಯುವ ಸುಖ,ಉಪ್ಪು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಗೊಜ್ಜಿನೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಮೆದ್ದಿ ಮೆಲ್ಲುವ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರೇ ಬಲ್ಲರು. ಅದು ಪದಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ರಸಾನುಭವ.

ಉ) ಡಾ|| ಸಿ. ಹೆಚ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯರ ರಾಗಿ ಸಂಶೋಧನದೆ ಮತ್ತು ರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

* ರಾಗಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ರೈತರ ನಡುವೆ 'ರಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯ' ಎಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಡಾ||ಸಿ. ಹೆಚ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯನವರ ಹೆಸರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಳುವರಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಲಾಭದಾಯಕವಲ್ಲದ ತಳಿಗಳನ್ನು ರೈತರು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯನವರು 'ಸಂಪರ್ಕ ಪದ್ಧತಿ' ಎನ್ನುವ ತಮ್ಮ ನೂತನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ತಳಿಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು. ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ತಳಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಪರಿನಾಮವಾಗಿ ದೊರೆತ ಯಶಸ್ವೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿ.ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿ, ಕಡಿಮೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹೊಸ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು.

ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪೀಡಿತರಾದಾಗಲೂ ಅವರು ರಾಗಿಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. "ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ನಂತರ ನಾನು ರಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಾದರೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಯಲು ಬಿಡಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. 'ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ತನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ರಾಗಿ ಸುರಿಯಿರಿ' ಎಂಬುದು ಅವರ ಕೊನೆಯ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು.